

I forrige nummer av Gjør Det Selv

Da vi så hytta første gang, var den kledd, forblendet, på en måte som ikke var i vår smak.

Vi fjerner kledningen og reparerer trevirket.

Et tynt lag utvendig isolasjon gir litt ekstra varme.

Å få ei hytte til å se trivelig ut krever mer enn et spann maling. Vi viser hvordan du får en trist fasade til å bli vakker – samtidig som vi legger på litt isolasjon.

Se på fotoet nederst på siden. Så fin har altså denne hytta blitt – på tross av at utgangspunktet slett ikke var det beste slik det går fram av de små bildene over. Hyttefasaden var dekket med forblendingsstein, som vi ikke trivdes med. Men her er det ikke bare snakk om en ansiktsløftning. Hytta har også blitt effektivt isolert.

Nøyaktig hvordan hytta di skal framstå er selvsagt opp til deg. Her er det valgt en stil som for noen kanskje vil sende tankene i retning av Sverige og svensk snekkerglede med mange spennende detaljer. Men uansett er det mye å lære for

Gjør det selv-folk i denne artikkelen – om du nå er den lykkelige eier av ei hytte der de tidligere eierne har gått amok i et sammensurium av byggemetoder og bygningsmaterialer, eller du bare har ei hytte som trenger vedlikhold og kanskje ekstra isolasjon.

Den utvendige isoleringen som blant annet stenger kuldebroene, kan du lese om i forrige nummer av Gjør Det Selv. I dette nummeret går vi videre og legger panel på ytterveggene, setter opp lister rundt dører og vinduer, og utformer noen av de dekorative elementene. Vi bytter også ut den murte søyla.

Slik ser hytta ut etter knapt en ukes arbeid.

Hytta er isolert utenfra, og nå skal den kles med bord.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Dersom du er nøyaktig når du måler opp, er det ikke vanskelig, men det er et stort prosjekt.

TIDSFORBRUK:

6 – 7 dager hvis du har hjelpere som vil male underveis.

PRIS:

Cirka 200 kroner per m² inkludert isolasjon

Gi hytta en ny FASADE

Bordkledning

Ved å tilpasse alle bordene på mål etter hvert som vi setter dem opp – og bruke ei list nede til å styre dem med – får vi en pen avslutning av bordene. De sages skrå nede slik at vannet kan dryppe av.

Det er litt luft mellom bordene, avhengig av bredden på dem og målene på fasaden. Skal vi for eksempel dekke et område på 140 cm, deler vi 140 med 17 (bredden på bordene) og ser at vi skal bruke 8,2 bord. Vi nøyer oss med 8 hele bord. 8 bord à 17 cm fyller 136 cm. Vi mangler altså 4 cm som vi deler ut på de 9 mellomrommene som er mellom bordene. Avstanden skal da være 0,44 cm.

VERKTØY

Kappsaga letter arbeidet.

Tenker du på å gjennomføre et prosjekt i denne størrelsen, og du ikke har ei elektrisk kapp-/gjærsag, er det nå du skal kjøpe ei. Det er en god investering både med hensyn til nøyaktighet og tid.

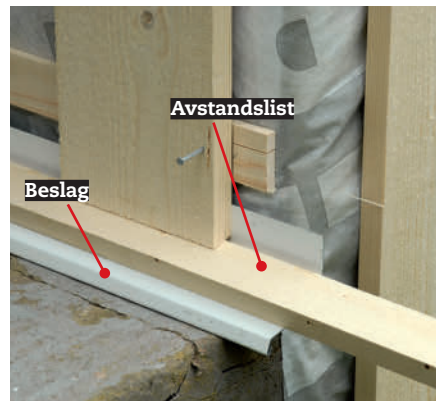
1 Med ei lang lekt lager du en **lengdestopp**. Lekta setter du 5 cm under det nederste spikerslaget. Den bør festes flere steder for at den ikke skal henge. Lekta fjerner du igjen når alle bordene er satt opp.

2 Vi begynner ved vinduet og de **to nærmeste hjørnene**. Du skal ta hensyn til at geriktene (listene) som skal spikres på senere, skal overlappe bordene med 2 – 3 cm.

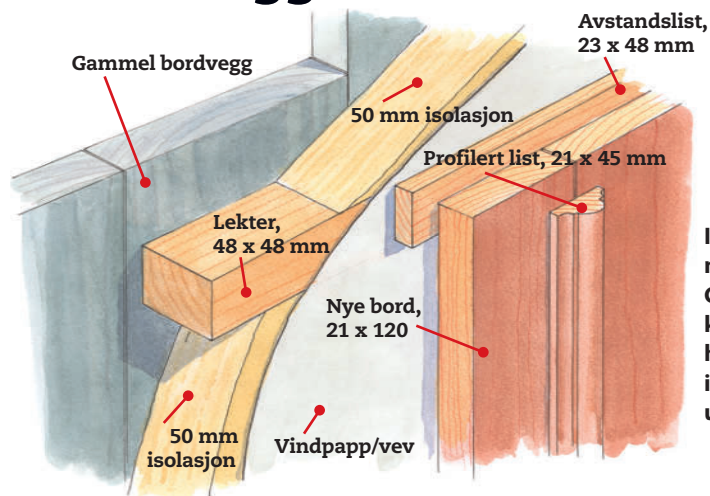

4 Nøyaktighet er ikke så viktig over alt. Det gjør ikke noe om bordene ikke går helt tett opp under taket. Ei dekklist skjuler kanten slik at vi ikke kan se den selv om den blir litt ujevn.

5 For å få luft ned til metallbeslaget **over grunnmuren**, legger vi ei avstandslist oppå beslaget mens du spikrer fast bordene. Her er det ei 21 x 45 mm lekt som fjernes igjen etterpå.

Slik ser veggén ut

I forrige nummer av **Gjør Det Selv** kan du se hvordan vi isolerte huset utenfra.

7 Det skal males to ganger før **hjørnebordene** settes på. På den måten unngår du hvite streker langs hjørnebordene hvis treet tørker ut og beveger seg i sommervarmen. Og det gjør det!

3 Avstanden mellom de to bordene måles. Ut fra dette målet beregner du hvor mange bord du skal sette imellom, og hvor stort mellomrommet mellom bordene skal være.

6 Den ene gavlen er ferdig. Her mangler vi bordene på hjørnet, men de skal males hvite, slik at de venter vi med til veggen er malt rød.

8 To bord utgjør hjørnet. Det ene er 21 x 145 mm, det andre bare 21 x 120 mm. Men da det bredeste bordet skal overlape det smaleste når de spikres sammen, ser de like brede ut.

Sikkerhet på stillaset

Uansett om det er to eller åtte meter ned, er et stillas en god investering. Lei det, eller slå deg sammen med naboene.

Rekkverket hindrer at du trækker ut fra stillaset ved et uhell.

Arbeidsplattformen gjør det lett å ferdes på stillaset.

Låsene mellom de enkelte seksjonene må fungere riktig.

Ekstra ballast på hjulene sikrer at stillaset ikke bikker.

Hjulene gjør det lett å flytte stillaset. Bremsene sikrer at det står fast.

Gerikter

Nå har vi kommet fram til detaljene som skal gjøre hytta riktig fin å se på.

Vi begynner med geriktene (listene) rundt vinduene og dørene. For å finne ut hvordan vi ville utforme dem, tok vi en tur rundt i hytteområdet for å se på andre hytter. Vi tok fotografier av dem vi likte, og dro så hjem for å lage våre egne.

En vanlig dimensjon til vindusgerikter er 21 x 120 mm. Til hjørnebord er 21 x 145 mm vanlig. Disse målene fulgte vi, unntatt for det lille toalettvinduet. Her ville det bli for klumpete, så her nøyde vi oss med 21 x 95 mm.

1 Ved å legge vateret eller et bord inn til hjørnet av vinduet kan du måle dypden på åpningen. Mål alle fire hjørnene for å være sikker. Er ikke dybden mer enn 70 mm, er det lettest å spikre utføringen fast i ytterkledningen.

2 Tving vannet ut – vurder beslag! NB! Når vinduet, som her, etter isoleringen kommer lenger inn i veggen enn før, gjelder det å tvinge vannet ut av vinduet og å hindre vann i å trenge inn i veggen. Den beste løsningen er å bruke beslag.

3 Geriktene: En god mal i kraftig papp sikrer at alle endene blir helt like når du sager dem ut.

4 Du kan sage til endene med ei stikksag. Etterpå skal kantene pusses lett med slipepapir slik at de ikke er flisete når de monteres.

5 Begynn med de loddrette geriktene. De skal være så lange at de utskårne endene stikker nedenfor de vannrette.

MATERIALER

Velg den beste malinga. Når du maler vinduer utendørs, bør du gå etter den beste kvalitetsmalinga. Undersøk seriøse tester av maling: Bare 15 av 45 utendørs-malinger ble godkjent i en stor svensk test over to år.

TIPS

Vis omtanke når du lister rundt vinduene. Sjekk at vinduene fortsatt kan åpnes så mye at du kan løfte dem av hengslene hvis du for eksempel får bruk for å skifte ei rute.

6 De vannrette geriktene er bare helt rette bord. Men en utskåret ende på den motsatte siden av den loddrette, ser det ut som om listene gjennomskjærer hverandre.

7 Så skal det males med hvitt. Den hvite malinga krever at du dekker litt til mot de røde bordene, men nå er alt tre beskyttet mot vind og vær.

Vindskiene

De fire bordene som var brukt til vindskier tok vi forsiktig ned. Ved å legge dem oppå de nye er det lett å lage nøyaktige kopier.

Da vi skar til kledningsbordene oppe, tok vi det ikke så nøye. Nå skjuler vi kanten av bordene med ei malt list (21 x 45 mm).

Inne bak bordene sitter det ei ekstra list som vi spikret på nettopp for at lista her skulle ha noe å sitte skikkelig fast i.

Vindskiene skrur vi fast. Da blir det enklere å ta dem ned når de skal males igjen eller skiftes ut.

1 Det er tydelig at det er saget litt unøyaktig. Vinklene passer ikke helt, men det er ikke så farlig.

2 Ei malt list løser problemet. Den skjuler endene på bordet, og samtidig får du en god kant som du kan legge listene imot når tiden kommer.

MATERIALER

Vindskiene er utsatte. Spesielt vannbordene som ligger vannrett oppå de to loddrette vindskiene har en begrenset levetid. Tenk over om du bør dekke dem med aluminium. Da vil de holde i mange flere år.

FAGUTTRYKK

Vindskiene er de loddrette bordene som følger helningen på taket. Vannbordene (dekkbordene) ligger vannrett oppå. På undersiden av denne konstruksjonen kan det sitte underkledning.

3 De gamle vindskiene er tatt forsiktig ned. Nå blir det lett å kopiere fire nye bord maken til de gamle ved å legge de gamle oppå de nye og streke opp.

4 Det øverste bordet overlapper det nederste med cirka 4 cm. Bordene skrur fast slik at de lett kan tas ned.

Profilerte lister

Den klassiske profilen på listene som skal settes utenpå bordene, ser du under. Listene skal tilpasses nøyaktig. Det letteste er å sage til en som har riktig vinkel i forhold til lista oppe under taket, og så sage til mange lister med samme vinkel. Etterpå kan du sage dem til i riktig lengde før du fester dem.

Den klassiske profilen på lista.

1 Mål lengden på listene ved hjelp av ei list som passer perfekt med vinkelen oppe mot taket. Nå kan du lage mange lister med riktig vinkel i overlengde, og så sage dem av nede.

2 Før du spikrer fast lista, måler du 22 mm ut fra midten av den sprekken lista skal dekke. Da kommer den til å sitte riktig.

Prikken over i-en

På denne hytta syntes vi det også kunne passe med litt ekstra pynt i gavlen.

Igjen har vi hentet inspirasjon fra gamle hytter, men du kan også bare la fantasien få fritt spillerom.

Det er viktig at du kan lage en god mal som du kan streke opp og sage ut etter uten at det blir alt for vanskelig. For å oppnå den beste virkningen, setter vi fast dekorasjonen på baksiden av vindskiene slik at det er luft mellom den og veggen. Men vi venter med å sette den endelig fast til vi har fått malt alle de profilerte listene bak.

1 Strek opp etter en mal i stil med den du brukte til geriktene rundt vinduene. Disse listene er 21 x 70 millimeter.

2 Med stikksaga sager du til lista, men lengden gjør du ikke noe med før du har prøvd deg fram og funnet ut hva som blir penest.

3 Den loddrette lista skal krysses av ei rett list. Her sager du halvt ned i begge listene, stemmer ut og monterer listene. Sammenføyingen kan forsterkes ytterligere med pu-lim.

4 Nå setter du opp konstruksjonen i deler og prøver deg litt fram. Når det ser riktig ut, kan den skrus fast i vindskia – men først når listene bak er malt ferdig.

5 Slik! Du kan selvsagt gjøre som vi, eller du kan lage en helt annen konstruksjon – eller ikke ha noen pynt i det hele tatt.

Vekk med steinsøyla

Da vi så hytta første gang, la vi straks merke til den murte søyla i hus-hjørnet. Etter hvert som hytta har blitt vakrere og vakrere, har vi blitt helt sikre: Steinstøyla må vekk og bli erstattet av noe som står mer i stil med resten. Vi lager ei limtresøyle på 115 x 115 millimeter. Men før den kan settes på plass, må vi understøtte taket. Det gjør vi med et par solide stolper som hviler på vannrette bord, og som støtter taket, også med en vannrett avstiving for å fordele vekta. Vi løfter taket litt med en jekk slik at steinsøyla står fritt. Vi sier et siste farvel og venter den i en retning der den ikke kan gjøre noe skade. Når limtresøyla er på plass, tar vi vekk den midlertidige støtta, og senker taket igjen.

